

Van Mebusu İzzet Akın ile Tunceli Mebusu Hıdır Aydın'ın, İskân Kanununu tadil eden 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesi ve yasaklığı kaldırılan yerlerle 5227 sayılı Kanunun birinci maddesinin 4 ncü bendinde zikredilen idareten boşaltılmış bölgelerde köyler teşkili ve halkının yerleştirilmesi hakkındaki 5826 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ikinci ve son fıkrasıyla 3 ncü maddesinin A ve B fıkralarının kaldırılmasına, 4 ncü maddesinin tadiline ve aynı kanuna yeniden bâzı hükümler ilâvesine dair kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (2/518, 525)

Van Mebusu İzzet Akın'ın, İskân Kanununu tadil eden 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesi ve yasaklığı kaldırılan yerlerle 5227 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin 4 ncü bendinde zikredilen idareten boşaltılmış bölgelerde köyler teşkili ve halkının yerleştirilmesi hakkındaki 5826 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin son fıkrasıyla 3 ncü maddesinin A bendinin kaldırılmasına, 4 ncü maddesinin tadiline ve aynı kanuna yeniden bâzı hükümler ilâvesine dair kanun teklifi (2/518)

13 . IV . 1953

B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

İskân Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki (5826) sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin tadiline ve 2 nci maddesinin son fıkrasıyla 3 ncü maddesinin A bendinin kaldırılmasına ve yeniden bâzı hükümler ilâvesine dair hazırlanan kanun teklifi ilişik olarak sunulmuştur. Gereğine müsaade buyurulmasını arz ederim.

Van Mebusu
İ. Akın

5826 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin değiştirilmesine ve 2 nci maddenin son fıkrasıyla 3 ncü maddenin A. Bendinin kaldırılmasına ve bâzı hükümler ilâvesine dair kanun tasarısına ait esbabı mucibedir

5826 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinde geçen iki yıllık müracaat müddetinin mebdei 5227 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih olarak kabul edilmiştir. Bu müddet zarfında alâkadarların Hükümete müracaat edemedikleri vâkı muamele ve muhaberattan anlaşılmakta olduğundan bu gibilerin haklarını mahfuz tutmak için yeniden bir senelik müracaat müddeti kabul edilmek suretiyle 5826 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi tadilen terfip edilerek hak sahiplerinin iskânları temin edilmek istenilmiştir.

Eski yerlerinde terkettikleri gayrimenkullerin mülkiyeti 2510 sayılı Kanunun mülga 26 nci maddesi gereğince tam olarak Devlete intikal etmiş olduğundan bu kerre serbest duruma geçen bu gibilerden mürettep yerlerinde iskân edilenlerle arazisi dağılan ve istihkak mazbatasını muhteviyatını alanlar, 5826 sayılı Kanuna tevfikân iskân edilenler hariç tutulmak suretiyle diğerlerinin ibraz edecekleri tasarruf vesikalarına göre gayrimenkullerinin sahiplerine iadesi ve kendi

topraklarında yerleştirilmesi maslahata daha uygun görülmüş ve 2 nci madde bu maksatla tertip olunmuştur.

Bu suretle sahiplerine iadesi lâzımgelen topraklardan evvelce Devletçe istimlâk edilip te mülga 26 nci madde gereğince Devlete intikal ettiği mülâhazasıyla ödenmiyen istimlâk bedellerinin mal sahiplerine tediyesi yoluna gidilmesi derpiş olunmuştur.

Tasarımın birinci maddesinin aldığı son şekle göre esasen 5826 sayılı Kanunun matlap ve maksadına uygun olmıyan ve bu yüzden bugüne kadar tatbik kabiliyeti bulunmıyan 2 nci maddenin son fıkrasıyla 3 ncü maddenin A. fıkrası da zait görüldüğünden kanundan çıkarılması düşünülmüştür.

Tunceli Mebusu Hıdır Aydın'ın, İskân Kanununu tadil eden 5098 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesi ve yasaklığı kaldırılan yerlerle 5227 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin 4 ncü bendinde zikredilen idareten boşaltılmış bölgelerde köyler teşkili ve halkının yerleştirilmesi hakkındaki 5826 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasıyla 4 ncü maddesinin tadiline, 3 ncü maddesinin A. B. fıkralarının kaldırılmasına ve yeniden bâzi hükümler ilâvesine dair kanun teklifi (2/525)

T. B. M. M. Yüksek Başkanlığına

5826 sayılı Kanunun bâzi maddelerinin tadiline ve bâzi fıkralarının kaldırılmasına ve yeniden bâzi hükümler tesisine dair kanun teklifim ve gerekçesi eklice arz olunur. Saygılarımla ...

4 . V . 1953

Tunceli Mebusu

H. Aydın

Gerekçe

2510 sayılı İskân Kanununun hükümlerine göre 1938 yılından sonra Bakanlar Kurulu kararıyla bâzi mıntakalardan dâhilden nakiller yapılmıştır. Fakat bu nakiller vatandaşların nüfus, ziraat ve iktisadi durumları üzerinde büyük sarsıntılar yaratmıştır. Bu sarsıntıların neticesi halen devam etmektedir. Bir tecziyeden başka bir şey olmıyan nakillerle binlerce kişiye verdiği maddi ve mânevi ıstırap ve mahrumiyet, sefalet çöküntülerinin ıslahı için muhtelif zamanlarda çıkarılan kanunlar mahallî hâdiselere tatbika kâfi gelmemiştir.

Vatandaş haklarının emsali gibi verilmesi ve geçmiş devirleri tamamen kapamak düşüncesiyle 5826 sayılı Kanun kabul edilmişti. Bu kanunun tatbikında da kısa zamanda çok boşluklar görülmüştür. Bu sebeple 5826 sayılı Kanunun bâzi madde ve fıkralarının tadili ve bâzi fıkralarının kaldırılması ve yeniden bâzi hükümlerin konulmasıyla muztarıplerin mağduriyetlerini kısmen olsun telâfi edecektir.

1. Dâhilden yapılah nakilleri üç katagoriye ayırmak icabeder.

A) Serbest bölgeler.

B) Yasak bölgeler.

C) İdareten boşaltılmış bölgeler.

Serbest bölgelerden 2510 sayılı Kanunla Garp illerine nakle tâbi tutulanların bir kısımları mürettep yerlerinde iskân görmemişlerdir. Bir kısımları da kısmen iskân edilmişlerse de buldukları yerlerin sıhhi ve geçim şartları ve sair sebepler yüzünden iskân arazisini ucuz fiyatlarla satarak zaruri masraflarına sarfederek eski yerlerine dönmüşlerdir.

Bir kısımları da iskân haklarını olduğğu gibi Hazineye terketmekle 1947 de de 5098 sayılı Kanu-

nun hükümlerinden istifade etmek üzere memleketlerine döndüklerinde eski yerlerindeki arazileri mukabiline bir yıl içinde istihkak mazbatasını alamadıklarından ve Hazine de kanuna uygun tasfiye etmeden tapulu arazi ve emâkleri gayet ucuz fiyatlarla başka şahıslara satmış, tapusuzlar da bedelsiz olarak tevzi edilmiştir. 5098 sayılı Kanunla ancak tevzi edilmeyen arazilerin iadesi ve istihkak mazbatasını almış olanların da mazbata muhteviyatının dört misli ödemesi derpiş edilmiş, 5420 sayılı Kanunla da bedelsiz tevzi edilen arazilerin vergi kıymetinin dört misli üzerinden bedel verilmesi düşünülmüşse de arazisiz olan muhtaç kimseler ve çiftçilikle geçimini sağlamaya mecbur olanların durumları düşünülmemiştir.

Serbest bölgeliler de nakle tâbi tutulan yasak ve boşaltılmış bölgelilerin durumlarından farksızdır, 15 seneden beri arazisiz ve yuvasız sefalet içinde sürünen bu gibilerin acıklı durumlarına son vermek için kanunun birinci maddesi teklif edilmiştir.

2. Yasak ve idareten boşaltılmış bölgelerden Garp illerine nakle tâbi tutululardan başka aynı mıntakaların halkından bir kısmı da Hükümetin müsaadesiyle illeri ve civar illerin muhtelif köylerine serpiştirilmek suretiyle kalmışlardır. Yasak bölgelerin yasaklığı kaldırıldıktan sonra Garp illerine nakledilmeyenler iskân edilemezler şeklinde tereddütler hâsıl olmuştur. Halbuki, yasak bölgelerle bu bölgelere mücavir bölgeler de idareten boşaltılmış uzun yıllar boş bırakılmıştır. Bu şekilde serpiştirilen kimseler de şimdiye kadar iskân haklarından istifade etmemişlerdir. Yasak bölgelerin yasaklığı 1951 yılında kaldırıldığı için 5227 sayılı Kanunun 1949 yılına kadar olan müracaat müddetinin yasak ve boşaltılmış bölge halkına tatbik edilmesi adalet kaidelerine uygun olmayacağından 5826 sayılı Kanunun üçüncü maddesinin A bendinin kaldırılarak bu bölgelerin halkından iskân talebinde bulunmak isteyenlere bu kanunla bir yıllık müracaat müddeti verilmesi ve 5826 sayılı Kanunun 3 nci maddesinin B bendiyle aynı maddenin Ç bendi birbirine tezat teşkil edeceğinden kaldırılması ve yasak bölgelerle boşaltılmış bölgelerin bir kısım mıntakalarında ziraate elverişli toprak miktarı iskân edilecekler için kâfi geleceğinden arzu edenler olursa toprağı müsait yerlerde de iskân imkânını sağlamak için kanunahüküm koymak ıstıraplı insanların acıklı haline en son bir imkân vermek düşüncesiyle ikinci madde ile beşinci madde teklif edilmiştir.

3. Serbest bölgelilerin eski yerlerinde bıraktıkları gayrimenkulleri Hazine tarafından tasfiye edilmeden 2510 sayılı Kanunun 27 nci maddesine göre birtakım sebeplerle gayet ucuz bedelle satılmış, alınan bedellerle 5098 sayılı Kanunla istihkak mazbatasını muhteviyatının dört misli ve 5420 sayılı Kanunla da parasız tevzi edilenlerin de 1944 yılı Bütçesine matrah olan verginin dört katı Hazinece ödenmesi şartları karşısında kıyas kabul edilmeyecek derecede farklı olan bu durumu emsalı gibi istifade etmesi düşüncesiyle 5826 sayılı Kanuna geçici bir madde konulmuştur.

Maddenin tatbika geçtiği sıralarda yalnız arazi farklarına tatbik edilmiş emlak farklarının ödenmesinde tereddüt hâsıl olmuştur. Çünkü atfedilen 5618 sayılı Kanunun 21 nci maddesi yalnız arazilerin istihkakını istihdaf ediyor. Bu itibarla 5618 sayılı Kanuna atfedilmeden yeni tadilde vuzuhlu olarak Hazine tarafından satılan arazi ve emlak bedelleri 1944 Mali yılı Bütçesine matrah olan vergi kıymetinin dört mislini doldurmayan kısımlar hesaplanarak evvelce ödenen satış bedellerine ilâveten farkları sahiplerine verilmesi ve bedelleri henüz emanette olup sahipleri tarafından bâzı sebeplerle alınmamış ve yahut Hazinece verilmeyen kısımlara da yeni farklar ilâvesiyle ödenmesi âdillâne olacağı ve zararlara Hazine tarafından sebebiyet verildiğinden farkların da Hazine tarafından ödenmesi ve vergi kaydı bulunmayan arazi ve emlaklara da aynı civarlardaki emsaller nazara alınarak yeniden tarhedilecek vergi kıymeti üzerinden farklarının hesaplanması ve bu gibi emlak ve arazilerden bir kısımlarını belediyeler ve özel idareler, resmî müesseseler almışlarsa da bir hizmete tahsis edilmemiş, harabe olmaktadır. Hem Hazineyi fark ödemekten, hem de harabe olan malları harabiyetten kurtarmak vatandaşın da ceddinden kalan malını kendisine vermek çok yerinde bir tedbir olacağından üçüncü maddeye lüzumlu teklifler konulmuştur.

4. 1934 yılında kabul edilen 2510 sayılı Kanunun 26 nci maddesiyle yasak mıntakaların arazileri Hazineye mutlak bir ifade ile maledilmiştir. Aynı mıntakalardaki yasaklık dolayısıyla sahipleri tarafından istihkak mazbatasını alınmamış ve Hazine de şimdiye kadar tasfiye ve tevzi et-

memiştir. Yasaklığın kaldırılmasıyla eski sahipleri veya mirasçuları aynı topraklarının intifaidan istifade etmekte iseler de mülga 26 nci maddenin yerine yeni bir hükmün tesisiyle ortadaki mahzurların bertaraf edileceği şüphesizdir. Anayasamıza göre mukaddes olan mülkiyet hakkına riayet etmek zorundayız. Eskisi gibi bıraktığımız takdirde Devlet tekrar ihtiyacı bulunanlara İskân yolu ile tevzi etmek ve sahiplerine de bedelini veya karşılığında toprak vermek mecburiyetinde kalacağından tevzi edilmemiş; ve bedelleri ödenmemiş veya sahipleri tarafından istihkak mazbatasını alınmamış olan kısımlar aynen sahiplerine iade edilmesinde yerinde bir hareket olacaktır.

Bu arazilerden bundan önce istimlak edilenlerin bedellerinin ödenmesinde tereddütler hâsıl olmuştur. Halbuki 2510 sayılı Kanunun 26 nci maddesinin birinci fıkrası, Hazineye geçer, demektedir ise de ikinci fıkrasıyla de istihkak mazbatasını almak hakkını tanımıştır. Bâzı sebeplerle mazbata alınmadığına göre istimlak bedelinin de ödenmemesinde isabet olmadığı düşünceyle bu kanuna yeni madde eklenmiştir.

Geçici Komisyon raporu

T. B. M. M.

Geçici Komisyon

Esas No. 2/518, 2/525

Karar No. 2

28 . V . 1953

Yüksek Reisliğe

Umumi Heyetin 6 . V . 1953 tarih ve 77 nci Birleşiminde komisyonumuza havalesine karar verilen Van Mebusu İzzet Akın ve Tunceli Mebusu Hıdır Aydın'ın İskân Kanununun bâzı maddelerinin tadiline ve yeniden bâzı hükümler ilâvesine dair 5420 ve 5826 sayılı kanunların bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve yeniden bâzı hükümler ilâvesine dair kanun teklifleri komisyonunda incelendi. Esasları aynı olan iki teklifin müzakereyi kolaylaştırmak maksadıyla teklif sahipleri tarafından müşterek bir metin haline getirilmesi komisyonca uygun görüldü. Teklif sahipleri komisyonun bu noktâ nazarını kabul ederek müştereken hazırladıkları teklif komisyonca Hükümet temsilcilerinin ve teklif sahiplerinin huzuru ile görüşüldü:

Umumi olarak teklif; (2510) sayılı Kanunun mülga (26) nci maddesine göre yasak ve boşaltılmış bölgeler halkının Hazineye intikal etmiş olan gayrimenkullerinden istihkak mazbatasını muhteviyatını almamış ve mürettep yerlerinde İskân görmemiş veyahut İskân görüp de İskânına muhassas gayrimenkulleri iade etmiş olanların eski yerlerindeki tevzi edilmemiş gayrimenkullerinin kendilerine iadesini ve (5098), (5227), (5420) ve (5826) sayılı kanunların tatbikatında görülen bâzı aksaklıkların

düzeltilmesini ve vatandaş hakkını sıyaneten bâzı boşlukların doldurulmasını istihdaf ettiği görülmüştür.

Teklifin birinci maddesi; (5826) sayılı Kanunun (2) nci maddesinin (2) nci fıkrasının tatbikında bâzı zorluklara sebebiyet verdiği anlaşıldığından (2510) sayılı Kanunla serbest bölgelerden nakle tâbi tutulan vatandaşlardan mürettep yerlerinde İskân görmiyenlerin veya mürettep yerlerinde verilen gayrimenkulleri her hangi bir sebeple Hükümete terk ederek eski yerlerine dönenlerin ve mürettep yerlerinde İskân görmemiş ve eski yerlerindeki gayrimenkulleri tevzi edilmiş olup da bedellerini henüz almamış olanların topraksız bırakılmaları düşüncesiyle müsait yerlerde İskânlarını sağlamak maksadıyla tedvin edildiği anlaşılmıştır. Bu arada serbest bölgeler halkından mürettep yerlerinde verilen gayrimenkullerini zaruret saikasıyla elden çıkarmış olan vatandaşlardan da muhtaç olanlara İskân Kanununun borçlandırma usulleri dairesinde toprak ve ev yeri verilmesi düşünülmüştür. Bu düşünceler komisyonca uygun görülerek madde aynen kabul edilmiştir.

İkinci madde; (2510) sayılı Kanunla yasak veya boşaltılmış hale getirilen bölgeler halkın-

dan olup da nakle tâbi tutulmayanların (5227) sayılı Kanunla tâyin edilen müracaat müddeti içinde bâzılarının her hangi bir sebeple müracaat edemedikleri ve esasen bu yüzden iskân işlerinin de Hükümetçe yürütülemediği anlaşıldığından bu kabül vatandaşların haklarını sıyaneten müracaat müddetinin bir sene daha uzatılmasını istihdaf etmektedir. Komisyonumuzca da uygun görülerek yalnız maddenin birinci fıkrasının (yasaklığı kaldırılan) kelimelerinden sonra (veya) kelimesi ilâve suretiyle madde kabul edilmiştir.

Üçüncü madde vaktiyle Hükümet tarafından tasfiye edilen gayrimenkullerin bedeli (1944) malî yılı vergisine matrah olan kıymetin dört mislini doldurmak için (5826) sayılı Kanunun geçici maddesi tedvin edilirken (5618) sayılı Kanunun 21 nci maddesine atfedilmiş olup tabikatta yalnız arazi parası ödenmiş ve emlakın hesaba katılmadığı anlaşılmış olduğundan vatandaşın hakkını sıyaneten (5826) sayılı Kanunun geçici maddesinin tadilini derpiş etmektedir. Bu madde de komisyonca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Dördüncü madde; yasak ve boşaltılmış bölgeler halkının eski yerlerindeki tevzi edilmemiş mallarının sahiplerine iadesini istihdaf etmektedir. Adalete ve bilhassa mülkiyet hakkının kudsiyetine hürmeten teklifin temelini teşkil eden bu maddede komisyonca aynen kabul edilmiştir. Bu arada mürettep yerlerinden aldıkları gayrimenkullerini her hangi bir zaruret ilecasıyla satmış olanlar bu malların (1944) yılı vergisinin dört misli üzerinden bedelini ödedikleri takdirde bunların da eski yerlerindeki tevzi ve tasfiye edilmemiş gayrimenkullerinin iadesi adalete uygun olacağı komisyonumuzca da muvafık mütalâa edilmiştir. Yalnız bu maddenin ikinci fıkrasının (iskân edilmiş) kelimesinden sonra (olup) kelimesi komisyonca ilâve edilmiştir.

Beşinci madde : (5826) sayılı Kanunun üçüncü maddesinin müddete taallük eden (A) bendi ile yasak bölgeler halkından yasaklık kaldırılmadan önce eski yerleri civarında iskâna tâbi tutulanların yasak bölgelerdeki gayrimenkullerine tesahup edebilmelerini sağlamak

maksadiyle de (B) bendinin kaldırıldığı anlaşılmıştır.

Bu madde de komisyonca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Altıncı madde : Sahipleri tarafından tasfiye edilmeyip de Hükümetçe tevzi edilen gayrimenkullerin tevzi edilen eşşah veya mirasçıları adına tesciline dair olup (5420) sayılı Kanunun birinci maddesiyle mevcut iskân kanunları arasındaki tenakuzu kaldırmak maksadiyle değiştirilmiş olduğu anlaşılmıştır. Komisyonca uygun görülen bu madde Hükümet temsilcilerinin teklifi üzerine ikinci bir fıkra ilâvesi suretiyle kabul edilmiştir.

7 ve 8 nci maddeler aynen kabul edilmiştir.

Yasak bölgeler halkından olup da yasaklık kaldırıldıktan sonra yurtlarına dönen on binlerce vatandaş bugün eski yerlerindeki arazilerine fiilen tesahup etmişlerse de (2510) sayılı Kanunun mülga 26 nci maddesi gereğince Hazineye intikal etmiş olan bu mallarına hukuka sahip değildirlen. Vatandaşların; kendi malları üzerinde bugün bir yabancı gibi durdukları anlaşılmıştır. Bu kararsızlık yüzünden evlerini yapamadıkları tarlalarını imar edemedikleri ve binnetice büyük bir huzursuzluk içinde buldukları anlaşılıyor. Bundan başka bunların iskânları için (1952) Bütçesinde kabul edilen bir buçuk milyon liralık tahsisatın da bu kararsızlık yüzünden sarfedilemediği öğrenilmiştir. Ve yine bu kararsızlık yüzünden köylerin kurulamadığı ve muhtar seçimlerinin yapılamadığı ve binnetice vatandaşların büyük zorluklarla karşı karşıya oldukları anlaşılmaktadır.

Uzun yıllar ıstırap çekmiş olan bu vatandaşları bir an evvel huzura kavuşturmak ve bu sene bu maksatla bütçeye konulan tahsisatın sarfına imkân hazırlamak için Hükümet temsilcilerinin de mutabık bulunduğu ve komisyonumuzca oy birliğiyle kabul edildiği yukarda arzedilen bu teklifin ivedilik ve öncelikle müzakeresinin Yüksek Meclise arzına komisyonumuzca ittifakla karar verildiğini arz ederiz.

Yüksek Reisliğe sunulur.

Geçici Komisyon Reisi

Çoruh

Zihni Ural

Sözü

Sivas

Ercüment Damalı

Kâtip
Elâzığ
S. Ergene

Diyarbakır
Söz hakkım mahfuz
olarak
M. Ekinci

Elâzığ
Ö. F. Sanaç

Kayseri
Mehmet Özdemir
İmzada bulunamadı
Ordu
A. Topaloğlu

Niğde
H. Arıbaş
Van
İ. Akın

VAN MEBUSU İZZET AKIN'IN TEKLİFİ

İskân Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki 5826 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin tadiline ve 2 nci maddesinin son fıkrasıyla 3 ncü maddesinin A bendinin kaldırılmasına ve yeniden bazı hükümler ilâvesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 5826 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Yasaklığı kaldırılan ve idareten boşaltılan bölgeler hakkında olup da 3 ncü maddenin şümüü haricinde kalan, yardıma muhtaç kimsele-
rin bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde iskânlarını istedikleri takdirde bu bölgeler dâhilinde İskân Kanunu hükümlerine göre iskânları yapılır.

MADDE 2. — 5826 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir :

Bu bölgeler hakkında olup da mürettep yerlerinde iskân edilmiş olanlarla idareten boşaltılmış bölgelerde arazisi tevzi edilenler ve istihkak mazbatasını mukabili iskân görmüş veya mazbata muhteviyatını almış olanların ve 1826 sayılı Kanuna tevfikân iskân edilenlerin gayrimenkulleri

hariç diğerlerinin eski yerlerinde kalan ve 2510 sayılı Kanunun mülga 26 ncı maddesi gereğince Devlete intikal etmiş olan gayrimenkulleri, ibraz edecekleri tasarruf belgelerine müsteniden sahiplerine iade olunur.

İadesi lâzımgelen topraklardan istimlâk edilip şimdiye kadar ödenmemiş olan bedeller sahiplerine tediye edilir.

MADDE 3. — 5826 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin son fıkrasıyla 3 ncü maddesinin A bendi kaldırılmıştır.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunu İera Vekilleri Heyeti yürütür.

TUNCELİ MEBUSU HİDİR AYDIN'IN
TEKLİFİ

İskân Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki 5826 sayılı Kanunun ikinci maddesinin ikinci fıkrasıyla 4 ncü maddesinin tadiline 3 ncü maddesinin A. B. fıkralarının kaldırılmasına ve yeniden bazı hükümler ilâvesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5826 sayılı Kanunun ikinci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Yasak ve idareten boşaltılmış bölgeler dışında kalan serbest bölgelerden 2510 sayılı Kanunla muameleye tâbi tutulan kimselerin.

A) Mürettep yerlerinde iskân edilmeden eski yerlerine dönenler,

B) Mühettep iskân yerinde verilen gayrimenkulleri Hazineye terkedenler,

C) Eski yerlerindeki arazileri Hazine tarafından satılıp da bedeli sahipleri tarafından alınmamış olanlar,

Ç) Eski yerlerindeki arazileri Hazine tarafından başkalarına bedelsiz tevzi edilmiş sahiplerine veya mirasçılara bedelleri ödenmemiş ve istihkak mazbatasını verilmemiş olanlardan muhtaç kimseler istedikleri takdirde buldukları yerlerde veya toprağı müsait bölgelerde İskân Kanunu hükümleri dairesinde iskânları yapılır.

D) Mürettep yerlerinde iskân yolu ile verilen gayrimenkullerini satanlar ve bu kanunun C. Ç. fıkralarına göre satılan veya tevzi edilen arazilerinin bedellerini veya istihkak mazbatasını muhteviyatını alan muhtaç kimseler istedikleri takdirde İskân Kanununun borçlandırma usulleri dairesinde toprak ve ev yeri verilir.

MADDE 2. — 5826 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Yasaklığı kaldırılan ve idareten boşaltılan bölgeler halkından olup da 5826 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin C. Ç. fıkraları şümulü haricinde kalan kimselerin bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde iskânını isteyenler bu bölgeler dâhilinde ve yahut arazisi müsait başka yerlerde arzu ettikleri takdirde İskân Kanunu hükümlerine göre iskânları yapılır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

İskân Kanununun bazı maddelerini tadil ve yeniden bazı hükümler ilâvesine dair 5420 ve 5826 sayılı kanunların bazı maddelerinin değiştirilmesine ve yeniden bazı hükümler ilâvesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5826 sayılı Kanunun ikinci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Yasak ve idareten boşaltılmış bölgeler dışında kalan serbest bölgelerden 2510 sayılı Kanun mucibince nakle tâbi tutulan kimselerden,

A) Mürettep yerlerinde iskân edilmeden eski yerlerine dönenler,

B) Mürettep yerlerinde verilen gayrimenkulleri Hazineye terkedenler,

C) Mürettep yerlerinde iskân görmemiş ve eski yerlerindeki gayrimenkulleri de tevzi edilmiş olup da bedellerini almaktan feragat edenler, Toprağı müsait yerlerde iskân edilirler.

Ancak serbest bölge ahalisinden olup da bu yerlerde gayrimenkulleri bulunmayan ve mürettep yerlerinde verilen gayrimenkullerini de satmak suretiyle ellerinden çıkaranlardan muhtaç olanlara İskân Kanununun borçlandırma usulleri dairesinde toprak ve ev yeri verilir.

MADDE 2. — 5826 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Yasaklığı kaldırılan veya idareten boşaltılan bölgeler halkından olup da üçüncü maddenin şümulü haricinde kalan yardıma muhtaç kimselerin bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde iskânlarını istedikleri takdirde bu bölgeler dâhilinde veyahut arazisi müsait başka yerlerde İskân Kanunu hükümlerine göre iskânları yapılır.

Teklif

MADDE 3. — 5826 sayılı Kanunun geçici maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Serbest bölge halkından olup idareten nakil edilenlerden 2510 sayılı Kanunun 27 nci maddesi gereğince bir yıl içinde mallarını tasfiye ve istihkak mazbatası alımıyanların Hazine tarafından satılanlardan bu kanunun neşrinden önce satış tutarları ödenmiş olanlara ve satış bedelleri ödenmemiş veya sahipleri tarafından henüz alınmayıp emanette olan arazi ve emlak bedellerine 1944 malî yılı bütçesine matrah olan vergi kıymeti belli olmıyanlar emsal nazara alınarak Tadilat komisyonlarının takdir edecekleri vergi dört misli üzerinden hesaplanır.

Ödenmiyen miktarlara ilâve olunacak farklarla birlikte sahiplerine verilir.

Doğacak farklar Hazine tarafından ödenir.

Bu gibi arazi ve emlakten resmî daireler, belediyeler, ve hususi idarelerin satın aldıkları veya Maliyenin uhdesinde her ne suretle olursa olsun geçen kısımlardan âmme hizmetine tahsis edilmemiş veya üzerinde tesis vücuda getirilmemiş olanlardan bedelsizler aynen, bedelli olanlar da müzayede kaimelerindeki satış miktarları alınarak sahiplerine veya mirasçılarna iade olunur.

MADDE 4. — 5826 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir :

Yasak ve idareten boşaltılmış bölgeler halkından olup da mürettep yerlerinde iskân edilmiş olanlarla idareten boşaltılmış bölgelerde arazisi tevzi edilenler ve istihkak mazbatası mukabili iskân görmüş veya mazbata muhteviyatını almış olanların ve 5826 sayılı Kanuna tefikan iskân edilenlerin gayrimenkulleri hariç diğerlerinin eski yerlerinde kalan ve 2510 sayılı Kanunun mülga 26 nci maddesi gereğince Devlete intikâl etmiş olan gayrimenkulleri ibraz edecekleri tasarruf belgelerine müsteniden sahiplerine iade olunur.

Şu kadar ki, mürettep yerinde iskân edilmiş ve iskânına muhassas gayrimenkulünü satmış olanların yasak ve boşaltılmış bölgelerdeki arazileri tevzi, edilmemiş ise mürettep yerinde sattığı arazinin 1944 Malî yılı Bütçesine matrah olan vergi kıymetinin 4 misli hesaplanarak tutarı Hazineye ödenmek suretiyle eski yerindeki

Geçici K.

MADDE 3. — 5826 sayılı Kanunun geçici maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Serbest bölge halkından olup da idareten nakledilenlerden 2510 sayılı Kanunun 27 nci maddesi gereğince bir yıl içinde mallarını tasfiye etmiyenlere veya istihkak mazbatası alımıyanlara ait arazi ve emlakın Hazinece tasfiyesi neticesinde satış bedellerinden bu kanunun yayımı tarihinden önce ödenen veya henüz ödenmeyip emanette olan miktarları 1944 Malî yılı vergisine matrah olan kıymetin dört misli üzerinden hesaplanarak doğacak farklarla birlikte Hazine tarafından ödenir.

Vergi kıymeti belli olmıyan gayrimenkullerin tadilat komisyonlarınca emsallerinin 1944 Malî yılı vergi kıymetleri esas alınarak belirtilecek kıymetlerinin dört misli ödenir.

MADDE 4. — 5826 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir :

Yasak ve idareten boşaltılan bölgeler halkından olup da mürettep yerlerinde iskân edilmiş olanlarla idareten boşaltılmış bölgelerde arazisi tevzi edilenlerin, istihkak mazbatası mukabili iskân gören veya mazbata muhteviyatını almış olanların ve 5826 sayılı Kanuna tefikan iskân edilenlerin gayrimenkulleri hariç diğerlerinin eski yerlerinde kalan ve 2510 sayılı Kanunun mülga 26 nci maddesi gereğince devlete intikâl etmiş olan gayrimenkulleri ibraz edecekleri tasarruf belgelerine müsteniden sahiplerine iade olunur.

Şu kadar ki, mürettep yerinde iskân edilmiş olup da iskânına muhassas gayrimenkulünü bu kanunun neşri tarihinden önce satmış olanların yasak ve boşaltılmış bölgelerle serbest bölgelerdeki arazileri tevzi veya her hangi bir âmme hizmetine tahsis edilmemiş ise mürettep yerinde sattıkları gayrimenkullerin 1944 malî yılı vergi-

Teklif

mallarına sahipleri veya mirasçıları tasarruf edebilirler.

Yasak ve idareten boşaltılmış bölgelerde gayrimenkulleri bulunmayan ve mürettep yerlerinde verilen gayrimenkullerini de satmak suretiyle ellerinden çıkaranlardan muhtaç olanlar İskân Kanununun borçlandırma usulleri dairesinde toprak ve ev yeri verilir.

İadesi lâzımgelen topraklardan istimlâk edilip şimdiye kadar ödenmemiş olan bedeller sahiplerine veya mirasçlarına tedkiye edilir.

MADDE 5. — 5826 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin A, B bentleri kaldırılmıştır.

MADDE 6. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren muteberdir.

MADDE 7. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Geçici K.

sine matrah olan kıymetinin dört misli Hazineye ödenmek suretiyle eski yerlerindeki malları sahiplerine geri verilir.

Sahiplerine iadesi lâzımgelen yasak bölgelerdeki topraklardan istimlâk edilip de şimdiye kadar ödenmemiş olan istimlâk bedelleri sahiplerine ödenir.

MADDE 5. — 5826 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin A ve B bendi kaldırılmıştır.

MADDE 6. — 5420 sayılı Kanunun 1 nei maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

2510 sayılı İskân Kanununun mülge 27 nei maddesi mucibince sahipleri veya Hükümet tarafından tasfiyesi icabettiği halde tasfiye edilmeyen ve fakat tevzie tâbi tutulan gayrimenkuller ile 1505 sayılı Kanuna göre ve tevzie tâbi tutulmak üzere mahallî Hükümet eliyle alınıp tevzi edilmiş bulunan arazi ve bunların mütemmim cüz'i olan binalar tevzi edilen eşhasa ait olup bir gûna harç ve resme tâbi olmaksızın bunlar veya mirasçıları namına tescil olunur. Eski sahipleri bu gayrimenkuller ve arazi ve mütemmim cüzüleri üzerinde bir hak iddia edemezler.

1505 sayılı Kanun gereğince mahallî Hükümet eliyle alınıp tevzi edilen gayrimenkullerle mütemmim cüzülerinin bedelleri eski sahiplerine bu kanunun üçüncü maddesine göre ödenir.

MADDE 7. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.